

BIBΛΙΟ

Η συμβολή του Λίνου Μπενάκη στην Έπιστήμη

Κριτική - παρουσιάσεις: Χαρίκλεια Γ. Δημακοπούλου

Σήμερα είναι η πρώτη ημέρα του Δεκεμβρίου και πλέον το σύνολο της Χώρας εισέρχεται και επίσημος στην τροχιά για τις Γιορτές και κυρίως τα Χριστούγεννα. Είναι και η εποχή των δώρων όχι μόνον προς τους μικρούς. Επί τέλους έχουν και οι μεγάλοι τα δικά τους! Και επειδή ακριβώς είναι μεγάλοι, εννοώ τα πρόσωπα της λεγόμενης τρίτης ηλικίας, δεν μπορούν να κυκλοφορούν ελεύθερα όταν κάνουν κρύο γιατί φοβούνται για την υγεία τους. Έτσι τα βιβλία είναι ιδεώδη δώρα γι' αυτούς! Σας δίνουμε μερικές ιδέες κατάλληλες επιλογές.

■ **Γιάννης Α. Δημητρακόπουλος (έπιμ.), Λίνος Γ. Μπενάκης (1928-2022).** Ο άνθρωπος και το έργο του (έκδ. Παρουσία, σελ. 184, κεντρ. δι-άθεση έκδ. Αρμός).

Ο τόμος αυτός εξέδωθη με την μερίμνη της Ακαδημαϊκού, Όμιου, Καθηγήτριας του ΕΚΠΑ και πρώην Προέδρου της Βουλής κ. Άννας Ψαρούδα-Μπενάκη, χήρας του εκλιπόντος Όμιου. Καθηγητή του Λίνου Μπενάκη. Ο άειμνητος Λίνος Γ. Μπενάκης (Κέρκυρα 1928-Αθήνα 2022) ολοκλήρωσε τις εγκύκλιες σπουδές του στην Θεσσαλονίκη, όπου εν συνεχεία έφαιτο στην Φιλοσοφική Σχολή του ΑΠΘ. Το διδακτορικό του εξεπώνησε στο Πανεπιστήμιο της Κολωνίας στην φιλοσοφία. Ακολούθησε τον δρόμο που είχε ανοίξει στην Ελλάδα ο άειμνητος Βασίλειος Πατάκης και σε όλη την ζωή του υπηρέτησε την επιστήμη της Βυζαντινής Φιλοσοφίας. Διετέλεσε πρώτος Διευθυντής του Κέντρου Φιλοσοφίας της Ακαδημίας Αθηνών και Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Κρήτης και αργότερα Αντιπρόεδρος στο Ίνιο Πανεπιστήμιο, όπου και έδιδε και πάλιν, πάντοτε στον τομέα της Βυζαντινής Φιλοσοφίας. Η συμβολή του στην

καταξίωση της έρευνας της Βυζαντινής Φιλοσοφίας υπήρξε καταλυτική, ενώ δεν άγνοησε στην πορεία του και τους κλάδους της Ηθικής και της Αισθητικής Φιλοσοφίας. Στον σεμνό και λιτό τόμο προσφέρουν μελετήματα σημαντικά για τον χώρο της Φιλοσοφίας οι καθηγητές κ.κ. Πασχάλης Κιτρομυλίδης, Γιώργος Ζωγραφίδης, Ρωζάνη Δ. Αργυροπούλου, Χριστίνα Π. Φύλη, Γεωργία Αποστολοπούλου, Μαρία Προτοπαπά-Μαρνέλη, Ηλιάς Γιαρένης, Τερέζα Πεντζοπούλου-Βαλαλά και ο δρ Κωνστ. Γαρίτσιος. Σε όλα τα μελετήματα αναδεικνύεται η συμβολή του Λίνου Μπενάκη στην επιστήμη αλλά και γενικότερα την πνευματική ζωή του τόπου μας, καθώς υπήρξε και οργανωτής πολύ μεγάλου αριθμού ελληνικών και διεθνών συνεδρίων φιλοσοφίας.

■ **Σοφία Ντενίσια (έπιμ.), Μέ την πένα σπαθί. Κείμενα Ελληνίδων για τον Αγώνα το 1821** (έκδ. Πατάκη, σελ. 456, ευρώ 18,80). Η κ. Σοφία Ντενίσια (άδελφή της γνωστής θεατρικής συγγραφέως και ήθοποιου κ. Μιμής Ντενίσια) είναι Καθηγήτρια Ιστορίας και Κριτικής της Λογοτεχνίας στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών και πολυγραφωφότη επιστήμων. Το νέο βιβλίο της περιλαμβάνει έκτενστατά εισαγωγή, σχεδόν μονογραφία της ιδίας και εν συνεχεία κείμενα γνωστών και σχεδόν άγνωστων Έλληνίδων που έζησαν κατά τα χρόνια του Αγώνος (Μαντώ Μαυρογένους,

Ευανθία Καϊρή, Ελισάβετ Μουτζάν-Μαρτινέγκου, Αγγελική Πάλλη-Μπαρτολομέη Αντωνούσα Καμπουράκη) όσο και θυγατέρον κάποιων Αγωνιστών ή πάντως της γενιάς των γόνων της 'Ελληνικής Έπαναστάσεως (Μελπομένη Χρ. Καπετανάκη, 'Ελένη Γουσίου, Αιμιλία Θ. Βελιανίτου, Μαριέττα Μπέτσου, Αγανάκη Μαζαράκη, 'Ελένη Γεωργίου και Ευγένια Ζωγράφου). Όπως σημειώ-

νε η κ. Ντενίσια, το ενδιαφέρον των κειμένων δεν έγκειται τόσο στην λογοτεχνική αξία τους (κάποια δεν εγράφησαν καν ως λογοτεχνικά) αλλά στην πρωιμότητα της γυναικείας έκφρασεως και ταυτοχρόνως την ανάγκη που αισθανθηκαν να εκφράσουν και να προβάλουν τον γυναικείο ήρωισμό, που προηγουμένως μόνον και 'έξαιρση προέβλεπε η λαϊκή μούσα. Τονίζεται όμως όχι μόνον ο ήρωισμός στο πεδίο της μάχης αλλά και εκείνος των γυναικών θυμάτων και των γυναικών των μετόπισθεν του Αγώνος, που εξησφάλισαν την προετοιμασία, την συντήρηση και την περιθαλίγη των Αγωνιστών. Είναι πολύ σημαντική αυτή η ειδική ανθολογία, καθώς μάς παρέχει την άλλη πλευρά των γυναικών, όχι εκείνων που εκλιπαρούσαν συντάξεις από το πτοχουμένο 'Ελληνικό κράτος από το 1822 και έξης, αλλά γυναικών που είχαν το ψυχικό σθένος να διαδραματίσουν τον δικό τους ρόλο για την τελική νίκη.

■ **Σταύρος Ζουμπουλάκης (έπιμ.), Άγγελος Σικελιανός, 1884-1951** (έκδ. Λόγος, 'Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος, σελ. 80, ευρώ 7). Το μικρό σχηματος τόπος βιβλίο αποτελεί έκδοση των όμιλων που είχαν γίνει στις 20 Δεκεμβρίου 2021 σε ημέριδα της 'Εθνικής Βιβλιοθήκης για να τιμηθί ο Άγγελος Σικελιανός. Μετέχουν τρεις συγγραφείς: Ευθαλία Πασχάλη, «Ο αισθαντικός Σικελιανός», Μπαϊλή Πασχάλης, «Ο ήχηρός αντίλογος του Άγγελου Σικελιανού στον Γιώργο Θεοτοκό για τον Ανδρέα Κάλβο» και Σταύρος Ζουμπουλάκης, «Το τερό πρόσωπο του Δωδεκαετούς», που αναφέρεται στο ποίημα «Ο δωδεκαετής Ήρσοφ που έγραψε ο Σικελιανός κατά την διάρκεια επισκέψεώς του στο Άγιον Όρος στα τέλη του 1914 όταν επέσκηφθη τον Άθωνα μαζί με τον Καζάντζάκη». Ο Σικελιανός παραμένει μέχρι σήμερα «σημείον

άμφιλεγόμενο» της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, καθώς πολλοί απορρίπτουν την πληθωρική του στίχου του αλλά και -κυρίως- τις πολιτικές τοποθετήσεις του. Έξ άλλου περισσότερο άπασχολούν ο προσωπικός βίος του, ο γάμος με την Εύα Σικελιανού και οι Δελφικές Έορτές. Τα μελετήματα της ημέριδας αυτής επιχειρούν να αναδείξουν την σημασία του ως ποιητού και διανοητού.

■ **'Ελένη Κ. Τσαμαδοῦ, Στη σκιά της ζωής της** (έκδ. Ψυχογίος, σελ. 480, ευρώ 19,90 και σε e-book ευρώ 16,60). Η κ. 'Ελένη Τσαμαδοῦ είναι νομικός με σταδιοδρομία που διέγραψε συστηματικά ως δικηγόρος της 'Εθνικής Τραπεζής της Ελλάδος ως το 2000, οπότε απέχωρησε κατέχοντας τον ανώτατο βαθμό της ιεραρχίας. Έκτοτε έχει αφιερωθί στην άλλη αγάπη της, την λογοτεχνική συγγραφή. Τα θέματα των βιβλίων της αντλούνται κυρίως από προσωπικές έμπειρίες αλλά και από την Ιστορία. Στά περισσότερα ένσωματώνει στην ιστορική πορεία φανταστικά πρόσωπα τά οποία όμως θά μπορούσαν να είναι συγγενείς μας ή φίλοι μας. Στο νέο βιβλίο της μάς καλεί να μοιρασθούμε την πορεία της 'Ελληνοαμερικανίδας Λούση Μπράουν, που γνωρίζει άπλως ότι είναι υιοθετημένη. Αιφνιδίος στην ηλικία των περίπου 40 έτων αποφασίζει να εγκαταλείψη τά πάντα στις ΗΠΑ και με οδηγό μία φωτογραφία που ανακαλύπτει στα πράγματα της μητέρας της μετά τον θάνατο της τελευταίας, να αναζητήση τις ρίζες της στην Πάτρα! Οι περιπέτειες που αποκαλύπτονται και που κρύβει η φωτογραφία είναι συναρπαστικές και άπτονται των υιοθεσιών που έγιναν άμέσως μετά τον Β' Παγκ. Πόλεμο. Μόνον που έδω δεν πρόκειται για τά «χαμένα παιδιά» του ΠΚΠΑ αλλά για μία ιστορία πολύ πιο σκοτεινή οικογενειακών παθών και άδελφικής ζήλοτυπίας, ανεκλήρω-

του έρωτα και ενός παιδιού-θύματος, που είναι η Λούση. Το τέλος είναι άπροσδόκητο και αισιόδοξο, αν άνησχετε! Παρ' ότι μπορεί να θεωρηθί ότι η κ. Τσαμαδοῦ γράφει για το ευρύ κοινό (πράγμα που δντως κάνει), ταυτοχρόνως προσφέρει όπωσ πάντοτε ένα πολύ καλογραμμένο μυθιστόρημα που κατακτά λογοτεχνική αξία από την ποιότητα της γραφής του και την πειστικότητα των προσώπων του.

■ **Γκολιάρνα Σαπινέντα, Ραντεβού στο Ποζιτάνο** (μτφρ. Άννα Παπασταύρου, έκδ. Πατάκη, σελ. 304, ευρώ 16,60 και σε e-book ευρώ 10,99). Η συγγραφέας (1924-1996) είναι περίπου άγνωστη στην χώρα μας. Προήρχετο από σοσιαλιστική οικογένεια της Κατάνης, με πατέρα δικηγόρο και άγωνιστή κατά του μωσοσοβλικού φασισμού. Η μητέρα της υπήρξε η ιστορική μορφή της ιταλικής (σκελικής) Αριστεράς, δημοσιογράφος και εκδότρια Μαρία Τζουντίτσι, συνεργάτις του Αντόνιο Γκράμιτσι και άλλων αναλόγων προσωπικοτήτων. Η Γκολιάρνα από τά νεανικά της χρόνια διεκρίθη κυρίως ως ήθοποιός και αργότερα ως συγγραφέας με τέσσερα μυθιστορήματα αυτοβιογραφικού κυρίως περιεχομένου (δέν έχουν μεταφρασθί στα 'Ελληνικά προς το παρόν). Άφησε και πολλά ανέκδοτα έργα, που εξέδωσαν μετά τον θάνατό της, όπωσ τό παρόν που εκκυκλοφόρησε στην πατρίδα της μόλις τό 2015, ενώ εγράφη τό 1984. Το παρόν εκτυλίσσεται στο κοσμικό Ποζιτάνο, στην άκτι του Αμάλλιμ με ήρωίδες δύο γυναίκες πολύ διαφορετικού χαρακτήρος και κοινωνικής προελεύσεως. Όμως μέσα από μία εικόνα συναναστροφής και συμβιώσεως τους αναπτύσσουν ειλικρινή φιλία και αποκαλύπτουν πολλά για την ζωή τους. Σήμερα τό μυθιστόρημα αυτό κατέχει σημαντική θέση στην σύγχρονη ιταλική λογοτεχνία. ▲ ▼

